

LIITE 17 SIVLA 12.6.2023

Hevospitäjän yhtenäiskoulu

toiminnallinen

tasa-arvo- ja

yhdenvertaisuussuunnitelma

2023-2025

Sisällys

1. JOHDANTO

- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

2. TASA-ARVON EDISTÄMINEN KOULUSSA

3. YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN KOULUSSA

- Syrjinnästä vapaa koulu

4. MITÄ TEHDÄÄN TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN TOTEUTUMISEKSI?

5. KOULUN OMA TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

- Yhtenäiskoulun tilanne ja suunnitellut toimenpiteet

LIITE: MUISTILISTAT KOULUARKEEN

- Opettajan muistilista
- Oppilaan muistilista

1. Johdanto

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Lisäksi yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma nojaa sekä tasa-arvolakiin¹ että yhdenvertaisuuslakiin² ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin³.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat ihmisoikeuskysymyksiä. Jokaisella opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opettajalla on virkavelvollisuus edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

¹ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

² Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

³ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- YHDENVERTAISUUS terminä viittaa samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Näitä kutsutaan syrjintäperusteiksi.
- TASA-ARVOLLA viitataan Suomen lainsäädännössä naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta johtuvan syrjinnän poistamiseen.

Syrjinnästä vapaa koulu

- Sitoutuu vastustamaan ja puuttumaan kaikenlaiseen syrjintään, kiusaamiseen ja häirintään kouluuyhteisön kaikilla tasoilla oppilaista henkilökuntaan.
- Tunnustaa ja hyväksyy ihmisten erilaisuuden osaksi kouluuyhteisöä.
- Sitoutuu tasoittamaan eriarvoisuutta sekä edistämään ja ylläpitämään yhdenvertaisuutta.

<https://yhdenvertaisuus.fi/syrjinnasta-vapaa-koulu>

4. MITÄ TEHDÄÄN TASA-ARVON JA YHDEN- VERTAISUUDEN TOTEUTUMISEKSI?

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttaminen koulussa tarkoittaa puhumista ja kuuntelemista, puuttumista sekä muuttumista.

1. Puhutaan ja kuunnellaan

- Koulussa on puhuttava tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Koulussa keskustellaan kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Koulun kaikkia käytäntöjä, toimintatapoja ja oppiaineistoja arvioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tulee olla esillä muun muassa silloin, kun suunnitellaan koulun toimintaa, juhlia ja tiloja, muodostetaan opetusryhmiä ja valitaan oppimisympäristöjä, menetelmiä ja aineistoja.
- Lisäksi koulun tulee varmistaa, että jokainen kouluyhteisön jäsen tulee kuulluksi, nähdyksi ja hyväksytyksi omine vahvuuksineen ja erityispiirteineen. Jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on kouluyhteisön yhteinen asia. Keskustelun tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta tulisi olla jatkuvaa, kannustavaa ja kunnioittavaa.
- Puhuminen ja kuunteleminen tarkoittavat järjestelmällistä oppilaita osallistavaa tasa-arvotyötä pitkin lukuvuotta. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ihanteena käsitellään eri aineiden oppitunneilla, päivänavauksissa ja teemapäivissä. Oppiaineissa voi olla erilaisia tapoja käsitellä samoja kysymyksiä. Vuosiluokittain niitä käsitellään oppilaan ikä ja kehitys huomioon ottaen.

2. Puututaan: Sen minkä näet, näet. Sen minkä kuulet, kuulet.

- Koulussa on puututtava eriarvoiseen kohteluun. Eriarvoinen kohtelu loukkaa yksilön oikeuksia ja estää yhdistävän luottamuksen syntymistä. Se vahingoittaa yhteishenkeä ja heikentää yhteisön vahvuuksia. Eriarvoinen kohtelu, kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta tulee nimetä ja pyrkiä lopettamaan.
- "Hyvä fiilis" on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kantava voima. Se rakennetaan yhdessä yhteistyöllä. Näin yhteisössä syntyy hyväksyvä ja myönteinen ilmapiiri.

3. Muututaan

- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi koulussa voidaan tehdä enemmän.
- Kaikilla on oltava mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin. Osallisuus ja osallistaminen on yhteistä arkea. Koulussa seurataan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja niistä keskustellaan. Koulussa kiinnitetään huomiota kieleen, asenteisiin, ajattelu- ja toimintatapoihin sekä käytäntöihin, jotka saattavat luoda eriarvoisuutta. Jos niitä havaitaan, niihin puututaan välittömästi.
- Koulussa on mahdollistettava ilmapiiri ja toimintakulttuuri, joissa jokainen voi olla oma itsensä. Se tarkoittaa vihapuheen ja syrjinnän tuomitsemista sekä ennakkoluulojen, oletusten ja yleistysten kitkemistä.

5. KOULUN OMA TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA

Yhtenäiskoulun tilanne ja suunnitellut toimenpiteet

1. Selvitys oppilaitoksen tilanteesta eli kuvaus, miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat koulussa

Hevospitäjän yhtenäiskoulussa kohdellaan kaikkia oppilaita tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Hevospitäjän yhtenäiskoulussa teetettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus kysely kaikille koulun oppilaille alkuvuodesta 2023. Kyselystä nousi esiin mm. Seuraavaa:

- 93% oppilaista koki, että heitä kohdellaan koulussa aina tai useimmiten reilusti ja tasapuolisesti.
- 76% koki, että kaikkia kohdellaan aina tai useimmiten samanarvoisesti.
- 79% koki, että koulussa voi olla omana itsenään.
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat Hevospitäjän yhtenäiskoulussa arvosanan 3,57/5 arvoisesti.

Ypäjän kunta on julistautunut maaliskuussa 2023 syrjinnästä vapaaksi alueeksi. Tästä kertovat julisteet ovat näkyvillä paikoilla molemmissa yksiköissä. Turvallisen tilan periaatteet on laadittu alkuvuodesta 2023 ja ne löytyvät printattuina molempien yksiköiden seiniltä.

Huomioidaan erityisesti:

- oppilas- ja opiskelijavalintojen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (pienluokat)
- opetuksen järjestämisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- opintosuoritusten arvioinnin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

2. Arvio aikaisempaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Miten koulumme toimintakulttuuri on muuttunut ja muuttuu?

Koulun toimintakulttuuriin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Käytössä on suunnitelmallisesti toteutettavia tunnetaitotunteja. Oppilaat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen (säännöt, turvallisen tilan periaatteet, kyselyt, ehdotukset, suunnitelmat).

3. Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Miten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin koulussa vaikutetaan?

- Oppilaat toimivat sekaryhmissä kaikilla oppitunneilla ja välitunneilla kannustetaan ja ohjataan oppilaita yhteisiin leikkeihin ja peleihin.
- Kaikenlaiseen häiritsevään käytökseen puututaan, käytännöt puuttumisessa ja vaatimuksissa ovat kaikilla koulun aikuisilla yhtenäiset.
- Jokainen oppilas vastuutetaan noudattamaan järjestyssääntöjä ja luokissa luodaan myös omia luokan sääntöjä, jotka koskevat kaikkia luokan oppilaita tasapuolisesti .
- Oppilaan huonoon käytökseen puututaan ilman henkilöön kohdistuvaa arvostelua.
- Huolehditaan siitä, että oppilas ei jää esimerkiksi uskonnollisen vakaumuksensa, kulttuurisen taustansa tai erityisen tuen tarpeensa vuoksi toistuvasti muun ryhmän ulkopuolelle esimerkiksi opetuksen järjestelyissä tai vapaassa toiminnassa
- Koulussa järjestetään kummioppilas-, tukioppilas- ja oppilaskuntatoimintaa.
- Toteutetaan luotuja ja kirjattuja toimintamalleja oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä, kokoonnutaan kasvamisen ja oppimisen tuen ryhmän kanssa säännöllisesti.

MUISTILISTA KOULUARKEEN Opettajan ja koulun muiden aikuisten muistilista

- Tervehdin, kiitän, pyydän anteeksi.
- Olen helposti lähestyttävä.
- Kannustan oppilaita hyvään käytökseen.
- Kannustan oppilaita käyttäytymään yhdessä sovittujen tavoitteiden ja hyvien tapojen mukaisesti.
- Kannustan oppilaita osallisuuteen kouluyhteisössä.
- Puutun epäasialliseen käytökseen ja kielenkäyttöön, syrjintään ja kiusaamiseen.
- Edistän oppilaiden keskinäistä luottamusta opetusryhmässäni.
- Huolehdin, että ketään ei jätetä yksin.
- Ohjaan ryhmien ja työparien muodostamista.
- Suunnittelen istumajärjestyksen.
- Arvioin oppilaitteni osaamista ja oppimista oikeudenmukaisesti.
- Puhun arvostavasti.
- Osallistun kodin ja koulun yhteistyöhön.
- Kohtaan huoltajia tasavertaisina kasvatuskumppaneina.
- Huomioin perheiden moninaisuuden ja yksilölliset tarpeet kodin ja koulun yhteistyössä.
- Kuuntelen ja arvostetaan kouluyhteisössä oppilasta.
- Arvostan oppilaan oppimista ja hyvinvointia.

Oppilaan muistilista

- Tervehdin, kiitän, pyydän anteeksi.
- Menen rohkeasti juttelemaan muille ihmisille.
- Haluan ymmärtää muita.
- Hyväksyn toiset sellaisina kuin he ovat.
- En jätä ketään yksin.
- Kunnioitan toisten yksityisyyttä, koskemattomuutta ja maailmankatsomusta.
- Kunnioitan toisten mielipiteitä.
- Puhun arvostavasti.
- Jos näen vääryyttä, epäsopua tai syrjintää, kerron aikuiselle.
- Rakennan hyvää yhteishenkeä oppimisryhmissäni ja koulussani.
- Huomioin ja autan koulun arjessa.
- Osallistun ja olen mukana yhteisessä toiminnassa.
- Toimin vastuullisesti.

Näistä asioista muodostuu koulun toimintakulttuuri ja meidän hyvä fiilis.